

(א) ז"ק נח. (ב) שקלים פ"ד ה"ב (ג) ויש"ן. (ד) ויש"ן. (ה) ויש"ן. (ו) ויש"ן. (ז) ויש"ן. (ח) ויש"ן. (ט) ויש"ן. (י) ויש"ן. (יא) ויש"ן. (יב) ויש"ן. (יג) ויש"ן. (יד) ויש"ן. (טו) ויש"ן. (טז) ויש"ן. (יז) ויש"ן. (יח) ויש"ן. (יט) ויש"ן. (כ) ויש"ן. (כא) ויש"ן. (כב) ויש"ן. (כג) ויש"ן. (כד) ויש"ן. (כה) ויש"ן. (כו) ויש"ן. (כז) ויש"ן. (כח) ויש"ן. (כט) ויש"ן. (ל) ויש"ן.

תורה אור השלם

1. ויש"ן לא תקח בי השחר יעור פקודים ויסלף דברי צדיקים. שמות כג ה לא תטה משפט לא תפיר פנים ולא תקח שחר בי השחר יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים. דברים טו ט

הגהות הב"ח

(א) נמי והתנן הנוטל שכר: (ב) ויש"ן ד"ה נתיקא וכו' לטון פגום. וכן לטיל צדק סא. ויש"ן פי"ט חזקיהו דלילית:

מוסף רש"י

תשבע בסוף. כשתחלמן אז תתגרש ותבצע כחוב ששבע של עכבה בידה משל בעלה כלום. ולא תשבע בתחלה. כפיסקא מוטות (לעיל פח). קטמה נטיעה. כמה שקטמה נטיעה (ב"ק נח). גורדי גזירות. קונטי קנסות. אלמון וכן פן אשלוס (שם).

שני דיני פרק שלשה עשר כתובות

קה.

**עין משפט
נר מצוה**

א ב מ"י פ"ד מהל' שקלים הלכה ז סמג עשין מה טור ש"ע ח"מ קומן ט טעף ג: ג מ"י פ"ג מהלכות סנהדרין הלכה א סמג לאוין רס טו"ש"ע שם טעף א וקמין לר טעף יח טהנה"ה: ג ד ה ו מ"י שם הלכה ה טור ש"ע שם קומן ט טע"ה:

תוספות ר"ד

תשבע בסוף פירוש כשישמעו בו שמת וחבא לגבות כתובת או תשבע שלא עכבה בידה משל בעלה כלום ולא תשבע בתחלה עכשיו עתה גיבורי מונות וביני הנינים גרולי אמרו גם עכשיו תשבע שאין בידה משל בעלה כלום ובלא שבעה אין נותנים לה מונות. קרנא היה שקיל אסתירא מכל חד וחד ודאין להו דינא והוי עביד הכי והכתיב ושוחד לא תקח וכו' ה"מ היבא דשקיל מחד ומחבריה לא שקיל דלמא כתיב דשקיל מתרווייהו לא אתי לאצלווי דינא וכי לא אתי לאצלווי מי שרי והתניא ושוחד לא תקח מ"ל אמ ללמד שלא לזכות את החייב ושלא לחייב את החייב אמרה תורה לא תקח ושוחד הני מ"ל היבא דשקיל בתורת שוחדא קרנא בתורת אגרא היה שקיל ובתורת אגרא מי שרי והתנן הנוטל שכרו לזון דיניו בטלין ה"מ אגר דינא קרנא אגר בטילה היה שקיל ואגר בטילה מי שרי והתניא מכונר הדיין שנוטל שכרו אלא שרינו דין ה"ד אילימא אגר דינא דינו דין מי שרי והתניא הנוטל שכרו לזון דיניו בטלין אלא אגר דינא קרנא אגר בטילה היה שקיל ואגר בטילה מי שרי והתניא מכונר ה"מ בטלה דלא מוכחא קרנא בטילה מוכח כזה דהוה תתי בחמרא ויהבו ליה זוזי כי הא דר"ה הוה דלי דולא כי אתא לקמיה לדינא א"ל הב לי גברא דדלי בהריקאי פי' במקומי ואדון לכו דינא

שבע בסוף. כשישמעו בו שמת ותבא לגבות כתובתה משבע שלא עכבה בידה משל בעלה כלום: ולא **שבע בתחלה.** בשעת גיבוי מונות: **גב' אדמון בן גדאי:** גורין גזירות. קנסות: **קטמה נטיעה** גרסינן צ"ק. גבי בהמה שנכנסה לרשות הניזק והזיקה קטמה נטיעת אילן כמה שמין אותה: **שפי כסף.** שמי מעות: **בחי דינין.** של עשרים ושלשה: **בחי כנסיות.** להתפלל: **בחי מדרשות.** למשנה ולתלמוד: **בחי סופרים.** ללמוד מינוקות: **נוטלין שרין.** ומתפרנסין הימנו לפי שלא היו עסוקין במלאכתן: **כרשיעי עסקינן.** שנוטלין שכר לזון יותר מכדי חייהן: **לא ספקו.** למונות: **אע"פ שלא רלו.** ליעול: **איססירא.** סלע: **כסורס שודא.** שלא תחייבי אס זכאי אפי': **כסורס אגרא.** שכר טורח: **הנוטל כסורס לזון.** משנה היא כנס' כסורות (דף כט): **אגר דינא.** לא אומר לכס הדין כי אס בשכר כך וכך: **אגר נטילא.** שהיה בטל ממלאכתו: **דסוה ספי כחמרי דחמרא.** מריח באוהרות יין אי זה ראו להסקיים והקרוב להסתלקלל ימכרוהו מיד ושכר זה היה מנזי לו כלל יוס: **כי הא.** דנטיילא דמוכח שרי: **הנו לי גברא דדלי.** מיל משקה שדומי: **בתיקאי.** במקומי. חריקאי אומר אני שהוא לזון (ס) פגוס כמו קניס חרוקות דשחיתת חולין (נע): **לז' שאני מסתלק ונפגוס מקומי:** אינו

קשיא תלמא אתרין קשיא גזירות אגורות. וא"ת אלרצה אי גזילה וגזירה מרי מיילי נינהו תלמא אמרי לא קשיא דדייני גזילה הוה תלמא דייני גזירות לא הוה אלא מרי ואמר רבי מרדא דאינו סברא שמהל לדיין א' שמי שררות דכמה אנשים חשבים היו צירושלים שהיו יכולין לעמוד לכל שררה ושררה ועוד אי לאחד מהם הוה שמי שררות לחנן המצרי היה לו להיות שהיה חשוב יותר מחנן בן אבישלוס כמו שפי"ר"ת. מ"ר: **דחשיב** י"ה קתני. ואין לפרש דחשיב ליה יותר דהא מוכח בצרייתא דחנן המצרי היה חשוב יותר מחנן בן אבישלוס מדקמני ליה צרישא אלא ה"פ דחשיב ליה צמר הכי דלירי צהו מתני' חנן אומר שני דברים אלמון אומר שבעה קמני דלא חשיב ליה כגון חנן המצרי שלא דבר כלום לא קמני ולי לראה דחשיב ליה המצרי צרישא הכי על גב דקמני חנן המצרי צרישא הכי נמי אשכחן מ' מעשה צרבי אלעזר ור' יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ור"ע אע"פ שר"ע היה חשוב מרבי אלעזר בן עזריה שהוא היה ראש לחכמים וכלל דוכתי אמרינן (פסחים ג.) כגון ר"ע וחצרו וצליהי פ"ק דיצמות (דף טו.) גבי מעשה דרבי דוסא בן חנין הכינס דלמר להס רבי יהושע איני אלך ואחריו מי רבי אלעזר בן עזריה ואחריו מי ר"ע וכשנכנסו אללו אמר לר' יהושע יש בן לעזריה חצרו הכי לא היה יודע שר' אלעזר בעולם ולר' עקיבא אמר אמה הוא ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו ואפ"ה מוכיר ר' אלעזר צרישא והיינו טעמא שיהיה ממשפחה מיוחסת יותר מר"ע שהיה עשירי לעזרז וגם צביל נשיאותו הכא נמי דקמני חנן המצרי צרישא לא צביל שהיה חשוב יותר אלא מפני שהוא ממשפחה מיוחסת יותר מחנן בן אבישלוס ואומר רבי דמ"מ תקשי לן אמאי לא משני כדמשני ר"ת ולאו פירכא היא דאי מנא להו לפי שדברו במשנתנו הוה ליה למיתני שני דייני גזירות שהיו צירושלים אצל מדקמני היו צירושלים משמע שנים היו ותו לא ועוד מדמניא בנסמן רבי נתן אומר אף נחוס המדי אחד מדייני גזירות שצירושלים היה ועל כרחק אצרייתא לא קאי דא"כ לר' נתן ארבע הוה ואנן מוקמינן דההיא דקמני שלשה אלמון וחנן נחוס המדי לרבי נתן אלא ודאי דחשיב ליה החשובין יותר משום הכי קאמר אף נחוס המדי היה אחד מנחורי גזירות והיה חשוב כמותס. מ"ר: **גזורי** גזירות שבירושלים היו נוטלין שברן מתרומת הלשכה. הא דלא פריך הכל והיכי עזדי הכי והכמיז ושוחד לא תקח כדפריך עליה

דקרנא אומר ר"ת משום דלא [אסור] אלא מצעלי דייני אצל הכא משל צבור ורבי מפרש דהכא לאו בתורת שכר היו נוטלין אלא הכא כל שעה היו יושבין צדין ולא היו עוסקין בשום מלאכה ולא היה להם צמח להתפרנס והיה מוטל על הצבור לפרנסן אצל קרנא אקראי בעלמא היה יושב ולא היה לו ליעול שכר ומהאי טעמא נמי אחי ספיר הא דקאמר לקמן (דף קו.) מלמדי הלכות שחיתה והלכות קמיה היו נוטלין שרין מתרומת הלשכה אף על פי ששכר תלמוד תורה אסור כדאיתא צפרק אין צין המודר (מ"ר דף טו.)

אפילו